

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุในการสร้างเสริมสุขภาพและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุตำบลควน อำเภอปาง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลควน อำเภอปาง จังหวัดพะเยา 2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสุขภาพและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงอายุตำบลควน อำเภอปาง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

ผลการวิจัย

1. กลุ่มผู้สูงอายุได้รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลควน ได้แก่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การจักสาน สมุนไพร การนวด การเป่าน้ำมันต์ การสืบชะตา
2. ผลิตภัณฑ์ที่แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุจัดสอนและสาธิตให้แก่สมาชิก ได้แก่
 - 2.1 การทำน้ายาอเนกประสงค์ อันได้แก่ น้ายาล้างจานและ น้ายาไล่ยุง สมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 20 คนได้มีมติให้มีการจัดการเรียนรู้การทำน้ายาอเนกประสงค์ให้แก่สมาชิก เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในครอบครัว เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน
 - 2.2 งานจักสานไม้ไผ่ ได้แก่ การสานหวด ตะกร้าและ กระด้ง เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และจำหน่ายโดยมีสมาชิกผู้สูงอายุจำนวน 4 คนที่ทำงานสานจำหน่ายในชุมชนมีรายได้เดือนละ 1,000 บาท ส่วนสมาชิกอีก 16 คน ได้เรียนรู้และทำได้ ทำเพื่อใช้ในครอบครัวและทำแจกแบ่งปันให้แก่ลูกหลานญาติพี่น้อง เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการสร้างสรรค์งานจักสานไม้ไผ่ ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมกับสมาชิก ได้พูดคุยสนทนา ได้ใช้สมอง ไข่มือในการทำงาน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ช่วยเหลือกัน เกิดความสุข ความสนุกสนานและประหยัดค่าใช้จ่ายของแต่ละครอบครัว

อภิปรายผล

1. กลุ่มผู้สูงอายุได้รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตำบลควน ภูมิปัญญาที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวันของชาวตำบลควนอยู่เสมอ ได้แก่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การจักสาน สมุนไพร การนวด การเป่าน้ำมันต์ การสืบชะตา ภูมิปัญญาดังกล่าวสอดคล้องกับวิถีดำรงชีวิตของชาวบ้านที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ที่สืบทอดวิถีการดำรงชีวิตจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นที่เราพบเห็นทั่วไปในประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม คำชาติและคณะ(2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องโครงการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อความอยู่ดีมีสุขของชุมชน โดยองค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุตรดิตถ์ กรณีตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ตำบลทุ่งยั้งมีภูมิปัญญาที่สำคัญได้แก่ การนวดจับเส้น นวดสมุนไพร นวดน้ำมันงา การเล่นดนตรีไทย บรรเลงเพลงปี่พาทย์ การทอผ้าตีนจก ผ้าลายกะลา การผลิตพันธุ์เมล็ดข้าว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู การเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ การทำปุ๋ยชีวภาพ ผู้สูงอายุในตำบลควนหลายท่านมีประสบการณ์มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์งานชิ้นใช้ใน

ชีวิตประจำวันและทำจำหน่ายเป็นรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว เป็นการใช้เวลาในแต่ละวันให้เป็นประโยชน์

2. ผลลัพธ์ที่แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุจัดสอนและสาธิตให้แก่สมาชิก ได้แก่

2.1 การทำนํ้ายอเนกประสงค์ อันได้แก่ นํ้ายาล้างจานและนํ้ายาไลยุง สมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 20 คนได้มีมติให้มีการจัดการเรียนรู้การทำนํ้ายอเนกประสงค์ให้แก่สมาชิก เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันในครอบครัว เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

2.2 งานจักสานไม้ไผ่ ได้แก่ การสานหวด แอ็บข้าว ตะกร้า และ กระด้ง เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและจำหน่ายโดยมีสมาชิกผู้สูงอายุจำนวน 4 คนที่ทำงานสานจำหน่ายในชุมชนมีรายได้ เดือนละ 1,000 บาท ส่วนสมาชิกอีก 16 คน ได้เรียนรู้และทำได้ ทำเพื่อใช้ในครอบครัวและทำแจก แบ่งปันให้แก่ลูกหลานญาติพี่น้อง เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการสร้างสรรค์งานจักสาน ไม้ไผ่ ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมกับสมาชิก ได้พูดคุยสนทนา เกิดความสุข ความสนุกสนานและประหยัด ค่าใช้จ่ายของแต่ละครอบครัว

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของกิจกรรมการใช้ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุถ่ายทอด เรียนรู้ปฏิบัติได้ผลงานเป็นรูปธรรม นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และจำหน่ายได้ การที่ ผู้สูงอายุมารวมตัวกันที่โรงเรียนผู้สูงอายุ ได้พบปะกันก่อให้เกิดสังคมน ได้สื่อสาร ได้ทำกิจกรรม หลากหลายเพื่อเสริมสร้างความรู้และสุขภาพ ก่อให้เกิดพลังใจในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัย ของสุทธิพงศ์ บุญผดุง(2554) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใน ภาพรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างมาก โดยด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ตามลำดับ ในขณะที่ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วย ตนเองมีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต พบว่าด้านสภาพ อารมณ์ที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ปัจจัยด้าน ความว่าเหว อ่างว้าง และปัจจัยด้านความสุขกาย สบายใจ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีปัจจัยที่ เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ใน ครอบครัว มิตรสหายและเพื่อนบ้าน ด้านการรวมกลุ่มทาง สังคมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัย ด้านการอุทิศและการได้รับการยอมรับจากชุมชน ด้านสภาพ ความเป็นอยู่ที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านการดำรงชีพ และปัจจัยด้านรายรับและรายจ่าย คุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านการใส่ใจเรื่องสุขภาพ และ ปัจจัยด้านการบริโภคที่ดี และ สุดท้ายด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัย ด้านความเป็นอิสระทางความคิด และปัจจัยการเลือกทำในสิ่งที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา พูนพานิช และแสงนภา อุทัยแสงไพศาล (2557) ที่พบว่า กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ เหมาะสมในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุกลุ่มที่ 1 (พึ่งตนเองได้) คือ จัดให้เข้าร่วมกิจกรรมสังคมอย่าง ต่อเนื่องในรูปของชมรมผู้สูงอายุ สำหรับผู้สูงอายุกลุ่มที่ 2(ดูแลตนเองได้บ้าง) คือ จัดการดูแลเยี่ยม บ้านเพื่อช่วยเหลือกิจวัตรบางอย่าง ส่วนผู้สูงอายุกลุ่มที่ 3 (ช่วยเหลือตนเองไม่ได้) คือ จัดให้มีผู้ดูแลซึ่ง มีความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ ด้านต้นทุนของชุมชน พบว่าต้นทุนกิจกรรมในกลุ่ม 1, 2 และ 3 (หน่วยเป็นบาท) คือ $73,030 + 78.82 * \text{จำนวนผู้สูงอายุกลุ่ม 1}$, $71.36 * \text{จำนวนผู้สูงอายุกลุ่ม 2}$ และ $919 * \text{จำนวนผู้สูงอายุกลุ่ม 3}$ ตามลำดับ และต้นทุนรวมคือผลรวมของต้นทุนทั้งสามกลุ่ม ผลการศึกษ

นี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประกันบริการทางสังคมขั้นต่ำสำหรับผู้สูงอายุ ในชุมชน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี ประเสริฐรุ่งเรือง และ ดุษฎี อายุวัฒน์ (2559) ที่พบว่า (1) การพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การใช้ความสามารถของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ร่วมกับการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างทางสังคม ภายใต้การไกล่เกลี่ยเชิงคุณค่าระหว่างค่านิยมทางสังคมและคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ (2) การสร้างทางเลือกในการพึ่งพาตนเองอย่างมีคุณค่าของผู้สูงอายุรุ่นใหม่ เป็นกระบวนการจัดสรรทรัพยากรภายใต้เงื่อนไขทางสังคมให้เกิดประสิทธิภาพด้วยการสร้างหน่วยปฏิสัมพันธ์ย่อย บทความนี้มีข้อเสนอแนะในด้านนโยบายส่งเสริมการใช้ความสามารถ และแนวทางการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุรุ่นใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลควรกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุ